യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6✓
(നിർവാണ+പ്രകരണം പൂർവാർധം)/സർഗം 69✓

ശ്രീരാമ ഉവാച .

കുതഃശ് ശത+ത്വ/മായാതം രു+ദ്രാണാം മുനി-നായക .
യേ ഗണാസ്തേ തു യേ രു+ദ്രാ ഉത നേതി വദാ-ശു മേ .. 1

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

സ്വപ്/നാനാം ഭി+ക്ഷുണാ ദൃഷ്ടം ശതം ശത-ശരീര-കമ് .
സർവ-മു+ദ്ദേ-ശതോ+ ജ്ഞാതംൻ തത ഉ+ക്തംൻ നത+ന്മയാ .. 2

യ ആകാരാ+ശ്ച തേ+ സ്വപ്നേ/ ത+ത്തദ്/ഗണ-ശതം സ്മൃതമ് .
തദേത+ദ്രു+ദ്ര-ശതകം രു+ദ്രാ അപി ഗണാ വിധൗ .. 3

ശ്രീരാമ ഉവാച .
ഏകസ്മാദ്-ഭഗവംശ്-ചി+ത്താത്/കഥംഞ്ച് ചി+ത്ത-ശതംങ്ങ് കൃതമ് .
തത്-സ്വപ്ന-കൃത-രു+ദ്രേണ ദീപാദ്-ദീപ-ശതംയ് യഥാ .. 4

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

നിരാ-വരണ-സദ്-ഭാവാ യ+ദ്യഥാ ക+ല്പ-യ+ന്തി ഹി .
ത+ത്ത-ഥാനു-ഭവ+ന്ത്യേവ/ രസാ-വരണ-സംവ് വിദഃ .. 5

സർവാ+ത്മനഃസ് സർവ-ഗ+ത്വാദ്-യ+ദ്യഥാ യ+ത്ര ഭാ+വ്യതേ .
തഥാനു-ഭൂയതേ ത+ത്ര ത+ത്തഥാ+ ജ്ഞ-ത-യാ ധിയാ .. 6

ശ്രീരാമ ഉവാച .

കപാല-മാലാ-ഭരണോ ഭസ്മ-ശാലീ ദിഗമ്-ബരഃ .
ശ്മശാന-നിലയോ+ ബ്ര+ഹ്മൻ/കാമുക+ശ്ച കിമീ+ശ്വരഃ .. 7

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

മഹേ+ശ്വരാണാം സി+ദ്ധാനാംഞ്ച് ജീവ+ന്മുക്ത-ശരീ-രിണാമ് .
ന+ ക്രിയാ-നിയമോ്ഽസ്-തീഹ സ+ഹ്യ+ജ്ഞ+സ്യൈവ ക+ല്പിതഃ .. 8

അ+ജ്ഞസ്തു ദിത-ചി+ത്ത+ത്വാത്/ക്രിയാ-നിയമനം വിനാ .
ഗ+ച്ഛ+ന്ത്യാ-യേന മാഗ്-സ്യേന പരംൻ ദുഃഖം പ്രയാ-തി ഹി .. 9

സു+ജ്ഞാസ്/ത്വിഷ്ടേ+ഷ്വനിഷ്/ടേഷു/ ന നിമ+ജ്ജ+ന്തി വസ്തുഷു .
യതേ+ന്ദ്രിയ+ത്വാദ്/ബു+ദ്ധ+ത്വാൻ-നിർ/വാസന-തയാ തഥാ .. 10

കാക-താലീയ-വ+ദ്രൂഢാംങ് ക്രിയാംങ് കുർവ+ന്തി തേ സദാ .
ന കുർവ+ന്ത്യപി വൈ കിംചിൻ-നൈഷാംങ് ക്വചി-ദപി+ ഗ്രഹഃ .. 11

കാക-താലീ-യതോ വിഷ്ണു/രേവംങ് കർമോ-ദിതഃഫ് പുരാ .
ഏവംങ് കർമാ+ത്രിനയന ഏവംങ് കർമാമ്/ബുജോദ്-ഭവഃ .. 12

ന-നി+ന്ദ്യ-മസ്തി നാനി+ന്ദ്യംൻ നോപാ-ദേയംൻ ന ഹേയതാ .
ന ചാ+ത്മീയംൻ ന ച പരംങ് കർമ+ ജ്ഞ-വി-ഷ-യംങ് ക്വചിത് .. 13

അ+ഗ്ന്യാ-ദീനാംയ് യഥൗഷ്+ണ്യാദി സർ-ഗാദൗ രൂഢിമാ-ഗതമ് .
ഹരാദീനാംൻ തഥാ കർമ+ ദ്വിജാ-തീനാംഞ്ച ജാതയഃ .. 14

സർഗേ+ പ്രരൂഢി-മായാതേ സംങ് കേത-വശതഃഫ് പൃഥക് .
അനുഭൂതി-ഫലാ+ശ്ച+ര്യാഃഖ് ക+ല്പിതാഃഖ് ക+ല്പിതാഃസ് സ്വയമ്..15

വിദേഹ-മു+ക്ത-വിഷയംൻ തു+ര്യ/മൗന-മതോ മയാ .
നോ+ക്തംൻ തവ പരം മൗനം സദേ-ഹ+സ്യ രഘൂ+ദ്വഹ .. 16

ഖാദ+പ്യതി-തരാ-മ+ച്ഛ/മാ+ത്മാ-കാശംഞ്ച് ചിദാ+ത്മകമ് .
ത+ത്താ+പ്രാപ്തിഃഫ് പരം ശ്രേയഃസ് സാ കഥം പ്രാ+പ്യതേ ശ്രൃണു .. 17

സമ്യഗ്/ജ്ഞാനാവ-ബോധേന നി+ത്യ-മേക-സമാധിനാ .
സംങ്ഖ്യ-യൈവാവ-ബു+ദ്ധാ യേ/
തേ+ സ്മൃതാഃസ് സാംങ്-ഖ്യ-യോഗിനഃ .. 18

പ്രാണാ+ദ്യനില-സംശാ+ന്തൗ/ യു+ക്ത്യാ യേ പദമാ-ഗതാഃ .
അനാ-മയ-മനാ+ദ്യന്തംൻ തേ+ സ്മൃതാ യോഗ-യോഗിനഃ .. 19

ഉപാ-ദേയംൻ തു സർവേഷാം ശാ+ന്തം പദമ-കൃ+ത്രിമമ് .
തത്-കേചിത്-സംങ് ഖ്യയാ+ പ്രാപ്താഃഖ് കേചി+ദ്യോഗേന ദേഹതഃ .. 20

ഏകം സാംങ് ഖ്യംഞ്ച് ച യോഗംഞ്ച് ച/ യഃഫ് പ+ശ്യതി സ പ+ശ്യതി .
യത്-സാംങ് ഖ്യൈഃഫ് പ്രാ+പ്യതേ+ സ്ഥാനം
പരംയ് യോഗൈസ്/തദേവ ഹി .. 21

യ+ത്ര+ പ്രാണ-മനോ-വൃത്തി/ര+ത്യ+ന്തം നോപ-ല+ഭ്യതേ .
വാസനാ-വാഗുരോത്/ക്രാ+ന്താ ത+ദ്വി+ദ്ധി പരമം പദമ് .. 22

വാസനാംഞ്ച് ചി+ത്ത-മേവാഹുഃഖ് കാരണംൻ ത+ദ്ധി സംസൃതേഃ .
തദ-കാരണതാ-മേതി വിലീയോ-ഭയ-കർമസു .. 23

മനഃഫ് പ+ശ്യതി വൈ ദേഹം ബാലോ വേതാലകംയ് യഥാ .
സ്വാ+ത്മാനംവ് വിലയംൻ നീ+ത്വാ ന ഭൂയസ്തം പ്രപ+ശ്യതി .. 24

മനോ മുധൈവാ+ഭ്യുദിത/മസ-ദേവാന-വേ+ക്ഷണാത് .
സ്വപ്നേ+സ്വ മരണാ-കാരം പ്രേ+ക്ഷ്യ-മാണംൻ ന വി+ദ്യതേ .. 25

മനോ-ഭവസ്തു സംസാരഃഖ് ക്വ-മ മാഹംങ് ക്വ സംൻ തതിഃ .
ഉപദേ+ശ്യോപ-ദേശാദി/ബ+ന്ധ-മോ+ക്ഷൗ/ ച തത്-കുതഃ .. 26

ഏക-ത+ത്ത്വ-ഘനാ+ഭ്യാസഃഫ് പ്രാണാനാംവ് വിലയസ്-തഥാ .
മനോ-വിനി+ഗ്രഹ+ശ്ചേതി മോ+ക്ഷ-ശബ്ദാർഥ-സംങ് ഗ്രഹഃ .. 27

ശ്രീരാമ ഉവാച .

യദി ഹി+ പ്രാണ-വിലയോ മുനേ മോ+ക്ഷ+സ്യ കാരണമ് .
മൃതാ ഏവ വിമു+ച്യ+ന്തേ ത+ന്മന്യേ സർവ-ജ+ന്തവഃ .. 28

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ത്രി+ഷ്വേ-തേഷു+ പ്രയോ-ഗേഷു മനഃഫ് പ്രശമനംവ് വരമ് .
സാ+ധ്യംവ് വി+ദ്ധി തദേ-വാശു/ യഥാ ഭവതി ത+ച്ഛിവമ് .. 29

യദാ നിർവാ-ണനം പ്രാണാസ്/ത്യജ+ന്തീദം ശരീരകമ് .
തദാനു-ഭൂയ ത+ന്മാ+ത്രൈർ-യാ+ന്തി+ വ്യോമനി സംങ് ഗമമ് .. 30

വാസനാ-സാ+ത്മകാ+ന്യേവ വി+ദ്ധി ത+ന്മാ+ത്ര/കാണി വൈ .
തദാ+ത്മ/കൈർ-മനോ-വദ്ഭിഃഫ് പ്രാണൈഃശ് ശ്ലി+ഷ്യ+ന്തി നേതരൈഃ .. 31

സവാ-സനാസ്/തൂത്-പ+ദ്യ+ന്തേ+ പ്രാണാ മു+ഞ്ച+ന്തി ദേഹകമ് .
തദ്-വ്യോമ-വായു-സംശ്ലേഷംയ് യാ+ന്തി ദുഃഖായ ഗ+ന്ധവത് .. 32

മനഃസ് സാമ്ബു/രിവാമ്/ഭോധൗ/ ന-ശാ+മ്യതി സവാ-സനമ് .
നാ മനസ്-കാഃസ് സംഭവ+ന്തി+ പ്രാണാഃസ് സൂര്യ ഇവ+ ത്വിഷഃ .. 33

ന ജഹാതി മനഃഫ് പ്രാണാ+ന്വിനാ+ ജ്ഞാനേന കർഹിചിത് .
തൃണാ+ന്തരേ/ണൈവ വിനാ/ തൃണാങ്ഗ/മിവ തി+ത്തിരിഃ .. 34

ജ്ഞാനാ-ദവാ-സനീ-ഭാവം സ്വനാശം പ്രാപ്നുയാ+ന്മനഃ .
പ്രാണാഥ്-സ്പ-ദംഞ്-ച നാദ+ത്തേ തതഃശ് ശാ+ന്തിർഹി ശി+ഷ്യതേ .. 35

ജ്ഞാനാത്-സർവ-പദാർഥാനാ-മസ+ത്ത്വം സമുദേ+ത്യലമ് .
തതോ്ഽങ്ഗ വാസനാ-നാശാദ്-വിയോഗഃഫ് പ്രാണ-ചേതസോഃ .. 36

തതോ ന പ+ശ്യതി മനഃഫ് പ്രശാ+ന്തംൻ ദേഹതാം പുനഃ .
സ്വനാ-ശേന പദം പ്രാപ്തംവ് വാസ-നൈവ മനോ വിദുഃ .. 37

ചേതോ ഹി വാസനാ-മാ+ത്രംൻ തദ-ഭാവേ പരം പദമ് .
ത+ത്ത്വം സംപ+ദ്യതേ+ ജ്ഞാനം. ജ്ഞാന-മാഹുർ/വിചാരണമ് .. 38

ഇ+ത്യ+സ്യാഃസ് സംസൃതേ രാമ പ+ര്യ+ന്തഃസ് സംപ്ര-വർതതേ .
സ്വയം വിവേക-മാ+ത്രേണ ര+ജ്ജു-സർപ+ഭ്രമാ-കൃതേഃ .. 39

ഏകാർഥാ+ഭ്യസന+പ്രാണ/രോധ-ചേതഃഫ്പരി+ക്ഷയാഃ .
ഏകസ്മി+ന്നേവ സംസി+ദ്ധേ സംസി+ദ്ധ്യ+ന്തി പരസ്-പരമ് .. 40

താലവൃ+ന്ത+സ്യ സംസ്പ+ന്ദേ ശാ+ന്തേ ശാ+ന്തോ യഥാ-നിലഃ .
പ്രാണാ-നില-പരിസ്പ+ന്ദേ ശാ+ന്തേ ശാ+ന്തംൻ തഥാ മനഃ .. 41

പ്രാണഃശ് ശരീര-വിലയേ+ പ്രയാതി+ വ്യോമ-വായുതാമ് .
യഥാ വാസിത-മേവേദം സർവം പ+ശ്യതി ത+ത്ര വാ .. 42

യഥാ വിദേഹാഃഫ് പ+ശ്യ+ന്തി+ പ്രാണാ+ വ്യോമനി ദേഹകമ് .
സമ-നസ്/കാസ്/തഥാചാരം സർവംഞ്ച് ചാനു-ഭവ+ന്തി തേ .. 43

ശാ+ന്തേ വാത-പരിസ്+പ+ന്ദേ യഥാ ഗ+ന്ധഃഫ് പ്രശാ+മ്യതി .
തഥാ ശാ+ന്തേ മനഃസ്/സ്പ+ന്ദേ ശാ+മ്യ+ന്തി+ പ്രാണ-വായവഃ .. 44

അവിനാ-ഭാവിനീ നി+ത്യംഞ്ച്. ജ+ന്തൂനാം പ്രാണ-ചേതസീ .
കുസുമാ-മോദ-വ+ന്മി+ശ്രേ തില-തൈലേ ഇവ+ സ്ഥിതേ .. 45

മനസഃസ്/ സ്പ+ന്ദനം പ്രാണഃഫ് പ്രാണ+സ്യ+ സ്പ+ന്ദനം മനഃ .
ഏതൗ/ വിഹരതോ നി+ത്യ/മ+ന്യോ+ന്യം രഥ-സാരഥീ .. 46

ആധാരാ-ധേയ-വ+ച്ചൈതാ/വേകാ-ഭാവേ വിന+ശ്യതഃ .
കുരുത+ശ്ച+ സ്വനാ-ശേന കാ+ര്യം മോ+ക്ഷാ+ഖ്യ/മു+ത്തമമ് .. 47

ഏക-ത+ത്ത്വ-ഘനാ+ഭ്യാസാ+ച്ഛാന്തം ശാ+മ്യ+ത്യലം മനഃ .
തല്ലീന+ത്വാത്-സ്വഭാവ+സ്യ തേന+ പ്രാണോ∫പി ശാ+മ്യതി .. 48

വിചാ+ര്യ യദന+ന്താ+ത്മ-ത+ത്ത്വംൻ ത+ന്മയ-താംൻ നയ .
മനസ്ത/തസ്/ത+ല്ലയേന തദേവ ഭവതി+ സ്ഥിരമ് .. 49

യദേ-വാതി-തരാം ശ്രേയോ/∫നുപ-ലമ്/ഭോപ-ലമ്ഭ/യോഃ .
ദ്വയോര+പ്യസ-തോസ്/ത+ത്ര ശേഷേ വാപി+ സ്ഥിരോ ഭവ .. 50

ഏകസ്മിൻഥ്. സുദൃഢേ ത+ത്ത്വേ താവദ്/ഭാവംവ് വിഭാവ-യേത് .
ഭാവോ∫ഭാവ+ത്വ/മായാതി+ സ്വ+ഭ്യാ-സാ+ദ്യാവ-ദാതതമ് .. 51

പ്ര+ത്യാഹാര-വതാംഞ്ച് ചേതഃസ് സ്വയം ഭോ+ഗ്യ+ക്ഷയാ-ദിവ .
വിലീയതേ സഹ+ പ്രാണൈഃഫ് പര-മേവാവ-ശി+ഷ്യതേ .. 52

യദേക-താനം ഭവതി ചേതസ്/തദ്/ഭവതി+ ക്ഷണാത് .
ശാന്താ-ശേഷ-വിശേഷൗഘംഞ്ച് ചിരാ+ഭ്യാസ+സ്വഭാ-വതഃ .. 53

അവി+ദ്യേയംൻ തു നാസ്തീതി ബു+ദ്ധ്വാ യു+ക്തി-യുതംൻ ധിയാ .
ജ്ഞാനാ-ദേവ പരാ-വാപ്തിസ്/തദ+ഭ്യാസസ്/തതഃഫ് പരമ് .. 54

ചി+ത്തേ ശാ+ന്തേ ശാ+മ്യതീയം സംസാര-മൃഗ-തൃഷ്ണികാ .
ജരാ-മുപ-ഗതേ മേഘേ മിഹികാ ത+ന്മയീ യഥാ .. 55

ചി+ത്ത-മാ+ത്രമ-വി+ദ്യേതി കുരു തേനൈവ തത്-ക്ഷയമ് .
ത+ദ്രൂപം രാമ ചി+ത്താ+ത്മാ നാഭാവോ ഹി പരം പദമ് .. 56

മുഹൂർത-മേവ നിർവാണംയ് യദി ചേതഃഫ് പരേ പദേ .
ത+ത്തത്/പ-രി-ണ-തംവ് വി+ദ്ധി ത+ത്രൈവാ+സ്വാദ-മാഗതമ് .. 57

യദി സാംങ്ഖ്യേന വി+ശ്രാ+ന്തംഞ്ച് ചേതോ യോഗേന വാപി തേ .
ക്ഷണംൻ തത്-സ+ത്ത്വതാംയ് യാതം/ ന ഭൂയ ഇഹ ജായതേ .. 58

ചേതോ വി-ഗ-ലി-താ-വി+ദ്യം സ+ത്ത്വ/ശബ്ദേന ക+ഥ്യതേ .
ദഗ്ധ-സംസാര-ബീജംൻ തൻ ന-ദ/ദാ+ത്യ+ന്തരം പുനഃ .. 59

ക+ശ്ചിദ്-വിഗലിതാ-വി+ദ്യഃസ് സ+ത്ത്വ+സ്ഥഃശ് ശാ+ന്ത/വാസനഃ .
പരം ശൂ+ന്യോ-പമം സ+ദ്യോ+ ജ്യോതിഃഫ് പ+ശ്യതി ശാ+മ്യതി .. 60

വിഗലിതാ+ത്മ-പദംവ് വിഗല+ന്മനഃസ്
സുഭഗ സ+ത്ത്വ-മിതീ-ഹഹി ക+ഥ്യതേ .
ന പുന-രേതി കലാ-മലിനം പദംങ്ങ്-
കന-കതാ-മിവ താ+മ്ര/മുപാ-ഗതമ് .. 61

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാത്മീകീയേ നിർവാണ പ്രകരണേ പൂർവാർധേ പ്രാണമനഃസ്-സംയ് യോഗ-വിചാരണംൻ നാമൈ/കോന-സപ്തതി-തമഃസ് സർഗഃ .. 69 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
28-11-2023